

ПРАВОВА ХРОНІКА

ПОСИЛЕННЯ РОЛІ АДВОКАТУРИ – ОСНОВНИЙ ЛЕЙТМОТИВ ДІЯЛЬНОСТІ РОБОЧОЇ ГРУПИ З ПІДГОТОВКИ ЗМІН ДО ЗАКОНУ УКРАЇНИ «ПРО АДВОКАТУРУ І АДВОКАТСЬКУ ДІЯЛЬНІСТЬ»

В березні – квітні 2014 року при Міністерстві юстиції України працювала робоча група з підготовки проекту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про адвокатуру і адвокатську діяльність» та інших законодавчих актів. Участь у ній взяли заступник Голови Національної асоціації адвокатів України, заступник Голови Ради адвокатів України, заступник Голови Союзу юристів України **Катерина Коваль**, член Ради адвокатів України від Дніпропетровської області **Євген Большаков**, Віце-президенти Спільки адвокатів України, голови

Рад адвокатів Київської та Рівненської областей **Петро Бойко** та **Павло Луцюк**, Голова Вищої ревізійної комісії адвокатури, Президент Асоціації адвокатів України **Ольга Дмитрієва**, вчені Київського Національного університету ім. Тараса Шевченка **Олександра Яновська** та **Олена Костюченко**, Львівського Національного університету ім. Івана Франка **Володимир Цікало**, Академії адвокатури України **Кирило Легких**, інші представники адвокатської спільноти.

Під час засідань робочої групи були розглянуті та обговорені усі пропозиції, що надійшли від адвокатів та гро-

Тренінг «Дії захисника щодо застосування заходів забезпечення кримінального провадження, оскарження рішень, дій або бездіяльності слідчого, прокурора та слідчого судді, перегляду судових рішень»

мадських організацій адвокатів та були узагальнені секретаріатом.

В обговоренні більшість членів робочої групи виявили схильність до підтримки еволюційного розвитку щойно реформованої адвокатури, зберігши, зокрема, такі здобутки як єдина Національна асоціація адвокатів України, система органів адвокатського самоврядування з розмежуванням представницьких та кваліфікаційно-дисциплінарних повноважень, створення яких стало виконанням зобов'язань України як члена Ради Європи.

Разом з тим відзначалася необхідність врахування та подальшого доопрацювання тих пропозицій, що спрямовані на врегулювання ряду системних проблем, з якими зіткнулись адвокати і адвокатура у процесі впровадження чинного Закону «Про адвокатуру і адвокатську діяльність», з метою внесення точкових змін до нього, зокрема щодо:

– удосконалення механізмів функціонування інституту адвокатського запиту, реалізації гарантій адвокатської діяльності;

видами діяльності, підстав та порядку притягнення адвокатів до дисциплінарної відповідальності;

– удосконалення системи фінансування адвокатського самоврядування, підвищення ефективності ревізійної роботи, забезпечення прозорості при плануванні та виконанні кошторисів.

У жодного з членів робочої групи не викликала сумнівів необхідність передбачення у законі системи стримувань і противаг, які забезпечать з одного боку інституціональне посилення адвокатського самоврядування як такого, а з іншого – дозволять органам адвокатського самоврядування переорієнтуватись на виконання більшою мірою сервісної, ніж керівної ролі по відношенню до адвокатів. Сервісна роль органів адвокатського самоврядування, насамперед, вбачається: по-перше, в реальному захисті професійних прав адвокатів та забезпеченні гарантій адвокатської діяльності; по-друге, в ефективному застосуванні дисциплінарних санкцій до адвокатів, які не виконують профе-

Рада Європи підтримує посилення гарантій діяльності українських адвокатів через внесення змін до КПК та інших нормативних актів

– забезпечення можливості використання адвокатами спрощеної системи оподаткування;

– уточнення підходів до несумісності адвокатської діяльності з іншими

сійних обов'язків; по-третє, у забезпеченні безперервного навчання адвокатів з метою дотримання єдиних професійних стандартів у професії. Не менш важливими функціями залишаються

функції допуску до професії та обліку адвокатів.

17–19 травня 2014 року у Конгрес Готелі Пуца пройшов тренінг для адвокатів-тренерів/модераторів обміну досвідом між адвокатами, які надають безоплатну вторинну правову допомогу, на тему «Дії захисника щодо застосування заходів забезпечення кримінального провадження, оскарження рішень, дій або бездіяльності слідчого, прокурора та слідчого судді, перегляду судових рішень», організований спільно Радою Європи, Координаційним центром з надання правової допомоги та Українською фундацією правової допомоги.

Участь у тренінгу взяли менеджер проекту Ради Європи «Підтримка реформи системи кримінальної юстиції в Україні» – **Кетеван Цхомелідзе**; представники Координаційного центру з надання правової допомоги: директор – **Андрій Вишневський**, заступник директора – **Віталій Басв**, та начальник відділу моніторингу якості безоплатної правової допомоги – **Вікторія Митько**; виконавчий директор Української фундації правової допомоги – **Микола Сіома**; тренери: заступник Генерального прокурора України – **Віталій Касько**, адвокат, д.ю.н., професор кафедри правосуддя Київського національного університету імені Тараса Шевченка – **Олександра Яновська**, суддя Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних та кримінальних справ – **Наталя Марчук**, суддя Верховного Суду України – **Богдан Пошва**, а також адвокати-доповідачі.

Участь у тренінгу взяли близько 50 адвокатів, відібраних у якості потенційних тренерів/модераторів для проведення регіональних заходів з підвищення професійної спроможності інших адвокатів.

17 червня 2014 року в Україну прибула нова місія міжнародних експертів Ради Європи в рамках проекту «Підтримка реформи кримінальної юстиції в Україні».

Делегати місії Джеремі МакБрайд (Баристер Палати Монктон Чеймберс),

Мікаел Лінгбо, (юридичний експерт Данського Гельсінського Комітету з Прав Людини), Кетеван Цхомелідзе (менеджер Проекту «Підтримка реформи кримінальної юстиції в Україні») охоче погодилися продовжувати плідну співпрацю з НААУ, направлену на удосконалення кримінальної юстиції України з урахування точки зору адвокатів та піднятої проблематики.

В найближчому майбутньому в рамках Проекту заплановане подальше проведення більш детального вивчення проблематики застосування Кримінального процесуального кодексу України на практиці. А саме, за домовленістю із Національною асоціацією адвокатів України, буде організовано роботу фокус-груп, метою яких має бути вивчення проблематики та розгляд пропозицій щодо удосконалення судового законодавства України від представників адвокатури із різних регіонів України. Це надасть змогу побачити об'ємну картину дійсності, яка є на даний момент не тільки в столиці, а безпосередньо у всіх регіонах України. На сьогодні вже сформовані погляди практикуючих адвокатів в кримінальній практиці, які Національна асоціація адвокатів України планує надати у вигляді пропозицій до удосконалення кримінального законодавства України безпосередньо до Експертів Ради Європи.

Не менш важливим для української адвокатури стала підкреслена підтримка європейських колег щодо удосконалення вже існуючого Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» від 05 липня 2012 року з позиції посилення гарантій адвокатської діяльності та впровадження їх на практиці. Було відмічено, що існуюча система адвокатського самоврядування має позитивний вектор розвитку в цілому та на шляху реалізації засад адвокатської діяльності та захисту професії адвоката зокрема. Отримана місією інформація, ляже в основу висновку, який Рада Європи планує підготувати та направити Уряду України в якості практичних рекомендацій

по удосконаленню та реформуванню кримінальної юстиції в Україні.

Відбувся I Міжнародний форум «Шляхи розвитку адвокатури України в європейському співтоваристві»

5 липня в Києві відбувся I Міжнародний форум «Шляхи розвитку адвокатури України в європейському співтоваристві», організований за підтримки рад адвокатів регіонів України, інституцій Євросоюзу, органів адвокатського самоврядування країн-членів ЄС та СНД.

Як відомо, Україна і Європейський Союз 27 червня завершили підписання Угоди про асоціацію в повному обсязі. Цілями асоціації є поступове зближення сторін, що ґрунтується на спільних цінностях і тісних привілейованих зв'язках та поглибленні участі України у програмах та проектах ЄС. Тож проведення форуму в такий вирішальний для України момент найкращим чином свідчить про

у сфері юстиції на Україні» **Марк Сегаль** та його колега **Віргіліус Валанчус**, голова Союзу юристів України **Валерій Євдокимов**, керівник проекту USAID «Справедливе правосуддя» **Девід Вон**, заступник голови Національної асоціації адвокатів та Ради адвокатів України **Катерина Коваль**, голова Ради адвокатів Києва **Інна Рафальська**, голова кваліфікаційної палати кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури м. Києва, суддя ad hoc ЄСПЛ **Олександра Яновська**, голова кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури Дніпропетровської області **Микола Верба**, голова ради адвокатів Рівненській області **Павло Луцюк**, та інші.

З організацією роботи адвокатури в країнах ЄС учасників зібрання ознайомив **Рігіс Йокубаускас**, заступник керівника комітету країн Центральної та Східної Європи Ради асоціації адвокатів та юридичних спілок ЄС.

На деяких аспектах професійної співпраці адвокатів із судьями та про-

Засідання Координаційного комітету Проекту ЄС «Підтримка реформ у сфері юстиції в Україні»

європейський вибір адвокатської спільноти України.

Метою ж проведення вказаного форуму стало обговорення шляхів розвитку та інтеграції адвокатури України в професійне європейське співтовариство. У дискусії взяли участь провідні вітчизняні та іноземні адвокати, а саме: експерт проекту ЄС «Підтримка реформ

курорами на прикладі Німеччини зупинився експерт Проекту ЄС «Підтримка реформ у сфері юстиції на Україні» **Клаус Хьонер**. Окрім того, присутні мали змогу ознайомитися з організацією адвокатури у Франції й Литві, напрямами співпраці в цьому плані Польщі та України, інших країн-учасників міжнародного форуму.

Своє бачення розвитку та ролі адвокатури в пострадянській період виклала і заслужений юрист України, віце-президент Асоціації адвокатів України **Клара Маргулян**.

За підсумками проведення форуму було прийнято резолюцію, в якій його учасники запропонували свої пропозиції невідкладних заходів щодо реалізації стратегії реформи адвокатури України, які, на переконання присутніх, зможуть забезпечити сприятливі умови для імплементації законодавства Європейського Союзу у вітчизняний законодавчий простір.

17 липня 2014 року в Міністерстві юстиції України відбулося засідання Координаційного комітету Проекту Європейського Союзу в Україні «Підтримка реформ у сфері кримінальної юстиції в Україні». Національна асоціація адвокатів України є одним з національних партнерів Проекту в рамках його Четвертого компоненту («Доступ до правосуддя і забезпечення права на захист у кримінальному провадженні»).

На заході взяло участь близько 50 учасників-представників усіх партнерів

Проекту (Міністерство юстиції, Адміністрація Президента України, Верховна Рада України, Генеральна прокуратура України, Верховний суд України, Рада Суддів України, Міністерство внутрішніх справ України, Вища рада юстиції України, Державна судова адміністрація, НААУ, тощо), а також представники Проекту, посольств та інші зацікавлені особи.

Учасники в цілому висловили своє задоволення про хід реалізації Проекту, хоча й було зазначено, що у зв'язку з нещодавніми подіями в Україні імплементація Проекту була дещо уповільнена.

Стосовно адвокатури, то було відзначено, що в рамках Проекту вже було проведено кілька важливих заходів для адвокатів, в т.ч. круглого столу на тему: «Стратегічне планування діяльності адвоката у кримінальному процесі та посилення принципу змагальності сторін» та Міжнародного форуму для адвокатів. Низка інших подібних заходів для адвокатів, а також надання адвокатури експертної, консультативної та інформаційно-методичної підтримки в рамках Проекту, плануються і в подальшому.